

De la neputință la vindecare: slăbănogul de la Vitezda și puterea voinței

Duminica a 4-a după Paști (Vindecarea slăbănogului de la Vitezda)

3 mai 2026

„În vremea aceea era o sărbătoare a iudeilor și Iisus S-a suit la Ierusalim. Iar în Ierusalim, lângă Poarta Oilor, era o scăldătoare, care se numea pe evreiește Vitezda, având cinci pridvoare. În acestea zăcea mulțime de bolnavi: orbi, șchiopi, uscați, așteptând mișcarea apei. Căci un înger al Domnului se cobora din când în când în scăldătoare și tulbura apa, și cine intra întâi după tulburarea apei, se făcea sănătos de orice boală era cuprins.

Și era acolo **un om care era bolnav de treizeci și opt de ani**. Iisus, văzându-l pe acesta zăcând și, știind că este așa încă de multă vreme, i-a zis: **Voiești să te faci sănătos?** Bolnavul l-a răspuns: **Doamne, nu am om ca să mă arunce în scăldătoare, când se tulbură apa; că, până când vin eu, altul se coboară înaintea mea**. Iisus i-a zis: **Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă! Și îndată omul s-a făcut sănătos, și-a luat patul și umbla.**

Dar în ziua aceea era sâmbătă. Deci ziceau iudeii către cel vindecat: Este zi de sâmbătă și nu este îngăduit să-ți iei patul. El le-a răspuns: Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: Ia-ți patul tău și umblă. Ei l-au întrebat: Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul tău și umblă? Iar cel vindecat nu știa cine este, căci Iisus Se dăduse la o parte din mulțimea care era în acel loc.

După aceasta, Iisus l-a aflat în templu și i-a zis: **Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău**. Atunci, omul a plecat și a spus iudeilor că Iisus este Cel Care l-a făcut sănătos” (Ev. Ioan 5, 1-15).

1. Perioada Cincizecimii – vremea vindecării de boli și neputințe

Vindecarea slăbănogului de la Vitezda (5, 1-15) este una dintre cele trei vindecări relatate de Sfânta Evanghelie după Ioan alături de vindecarea fiului slujitorului regesc (4, 43-54) și de vindecarea orbului din naștere (9, 1-12). Perioada Cincizecimii este un timp al vindecării prin întâlnirea cu Hristos cel Înviat, care nu a biruit doar moartea fizică, ci toate „morțile sufletești” din viețile noastre, care sunt cauzate de frică, deznădejde, singurătate, părăsire, neîncredere, îndoială etc. Cum de au rânduit Părinții Bisericii să se citească în această vreme a vindecării de neputințe și boli chiar Evanghelia după Ioan, dacă aceasta conține cele mai puține vindecări? Paradoxul constă în faptul că această Evanghelie, asemenea celorlalte trei, prezintă alături de vindecările trupești multe vindecări ale bolilor sufletești, care sunt nevăzute, dar constituie adeseori cauzele bolilor trupești. Perioada Învierii ne arată cum ucenicii sunt vindecați de necredință, Toma de îndoială, femeile mironosițe de întristare și de teamă. Domnul Înviat îi vindecă și le dăruiește tuturor pace și bucurie sfântă! Din această duminică sunt istorisite și vindecări trupești, cum este cea a slăbănogului și a orbului din naștere peste două duminici.

Episoadele și minunile din perioada Cincizecimii caută să ne pună într-o nouă relație cu Hristos cel Înviat din morți, constituind momente în care ne este descoperit potențialul vindecător al fiecărei întâlniri cu Dumnezeu, care își manifestă slava Sa în fiecare din aceste episoade sau minuni. Așa cum i-a vindecat pe bolnavii din Evanghelii, tot astfel, Hristos ne dăruiește fiecăruia vindecare, căci în diferiții bolnavi din Biblie ne regăsim și noi. Hristos nu a venit așadar doar spre a ne dăruia viața veșnică la finalul vieții pământești, ci să ne înalțe încă de pe pământ în lumina Învierii Sale, să ne învețe să trăim curajos și frumos, pentru a ne bucura de întreaga viață ca dar al Său.

Pericopa evanghelică a vindecării slăbănogului de la scăldătoarea Vitezda poate fi împărțită în următoarele patru momente: 1. Descrierea scăldătorii Vitezda și a minunilor săvârșite acolo; 2. Vindecarea slăbănogului de către Iisus prin cuvânt; 3. Dialogul

slăbănogului vindecat cu iudeii; 4. Dialogul lui Iisus cu cel vindecat în templu. În cele ce urmează mă voi opri asupra punctelor 2 și 4 din Sfânta Evanghelie.

2. „Voiești să te faci sănătos?” – întrebarea centrală a vindecării

Întrebarea „Voiești să te faci sănătos?” adresată slăbănogului este oarecum de neînțeles în contextul pericopei evanghelice, dar constituie **cheia pentru înțelegerea acesteia**. Sfântul Ioan istorisește că slăbănogul venea de multă vreme la scaldătoarea Vitezda, deci lupta pentru vindecare. Aștepta și el, într-unul din cele cinci pridvoare, alături de alți orbi, șchiopi și uscați tulburarea apei de către înger. Paradoxal, slăbănogul era singur, deși înconjurat de o mulțime de oameni. Evanghelistul Ioan arată că Iisus l-a văzut, știind toată istoria vieții lui, și l-a ales din toată acea mulțime, spre a-l vindeca. Am putea spune că Dumnezeu se afla în căutarea celui suferind, învățând de aici că istoria lui Dumnezeu cu oamenii nu începe cu alergarea acestora după El, ci cu alergarea Sa după ei. Fără să îl întrebe nimic referitor la boala sa, fără să îl judece, Hristos îi pune direct și frontal întrebarea „Voiești să te faci sănătos?” Această întrebare arată înțelegerea situației slăbănogului, care este primul pas fundamental în orice terapie. Când cineva se simte înțeles, îi este deja mai bine. Dincolo de înțelegerea arătată, Hristos țintește cu această întrebare către voința slabă a celui bolnav, care pare a fi adevărata cauză a bolii sale. Intenția întrebării Domnului Hristos poate fi înțeleasă mai bine dacă precizăm întrebarea: „Voiești **cu adevărat** să te faci sănătos?” Hristos apelează astfel la voința bolnavului! Sunt oameni care se complac și se auto-compătimesc în boala lor. Psihologia vorbește despre anumite „beneficii” pe care le pot obține din această condiție, precum să nu își asume responsabilități, să nu își ia viața în mâini, să aștepte ca ceilalți să îi ajute etc. O astfel de realitate reiese din răspunsul slăbănogului, care nu este decis, clar și hotărât: „Doamne, nu am om ca să mă arunce în scaldătoare, când se tulbură apa; că, până când vin eu, altul se coboară înaintea mea”. **Hristos voia un „da” hotărât spus vieții și vindecării, dar aude un întreg roman de argumente, care nu sunt altceva decât o ilustrare a propriei compătimirii**. Altor le merge mai bine, căci au oameni să-i ajute, eu nu am. Alții sunt mai rapizi, pe mine nu mă place nimeni și nu mă ajută. În esență, alții sunt vinovați pentru situația sa! De multe ori am primit pomelnice la altar, în care credincioșii trec „dușmani”, care de multe ori sunt doar închipuiți, iar nu reali. Cât de mulți dintre noi, nu considerăm că alții sunt de vină pentru nereușitele noastre! Acuzăm uneori părinții, familia, situația grea a vieții! Cel mai mare dușman al omului este însă chiar el însuși sau mai bine zis propria sa gândire sau minte! Am întâlnit mulți oameni singuri, despre care am înțeles, după ce am încercat să-i ajut să intre în comuniune cu ceilalți, că în mod voit aleg singurătatea. Nu pot accepta pe nimeni alături, nu pot suporta alte persoane care gândesc altfel lângă ei, nu pot să-și deschidă viața spre iubire, vindecare și comuniune cu semenii.

Nu știm exact, dacă și slăbănogul era așa, însă Hristos nu intră în jocul compătimirii sale, ci îl confruntă și îl scoate din iluzie: „Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă!”. **Cu prima întrebare i-a întărit voința, iar acum îi cere folosirea acesteia, spre a se pune în mișcare**. Nu a fost nevoie de apă și de înger, ci doar de cuvântul plin de putere al lui Hristos. Trebuia să învețe să facă singur pași, pentru a deveni sănătos. Hristos îi este alături, îl înțelege, îl sprijină, îi dă putere, dar el singur trebuie să se ridice. Hristos nu îl ridică, ci îi transmite încrederea și puterea că se poate ridica singur. Și minune, „îndată omul s-a făcut sănătos, și-a luat patul și umbla”.

Cele trei categorii de bolnavi amintite - orbi, șchiopii și uscații - sunt simboluri pentru diferite tipologii de boli sufletești și trupești. Poți să fii orb cu ochii fizici sănătoși și să nu vezi cum lucrează Dumnezeu în viața ta. Uscăciunea poate fi un simbol al fricii care

paralizează toate energiile și inițiativele din viață. Cunosc persoane care din cauza fricii paralizante de a nu păți ceva, în esență o frică închipuită, nu ies pe stradă noaptea sau nu ies niciodată singure afară din casă, pentru a nu păți ceva. Este o frică irațională, paralizantă care ucide întreaga energie și bucurie a vieții, iar din ea nu se poate ieși decât prin voința întărită de credința în Hristos. Să nu așteptăm așadar minuni care să vină singure în viața noastră, ci să punem singuri harul pe care Dumnezeu ni l-a dăruit în mișcare.

O altă cheie hermeneutică importantă a pericopei este aceea că Dumnezeu nu ne părăsește niciodată. Am putea chiar spune, că **atunci când ne părăsesc oamenii, ne găsește Dumnezeu**, așa cum s-a întâmplat cu slăbănogul. După ce s-a aflat în căutarea celui bolnav, Îl vedem pe Hristos în finalul Evangheliei în căutarea celui vindecat. Întâlnirea în templu cu fostul slăbănog arată delicatețea lui Hristos, care vorbește personal cu bolnavul vindecat, arătându-i că boala sa era urmarea păcatelor. Nu îl judecă, nu îl apostrofează, ci îi transmite cu dragoste și discreție un mesaj care să îl ajute să rămână sănătos. În episodul orbului din naștere, acuzat de cărturari și farisei că păcatul este cauza bolii sale, Hristos vorbește însă public despre cauza bolii sale spre a arăta slava lui Dumnezeu și a arăta celor care judecau, că judecă greșit.

3. Biserica – noua Vitezdă, casa îndurării și a milei lui Dumnezeu

Până astăzi se păstrează ruinele bisericii bizantine, care a fost construită din Antichitate deasupra scaldătorii Vitezda lângă Poarta Oilor, nu departe de Pretoriul lui Ponțiu Pilat. De atunci și până astăzi, mulți creștini au căutat vindecare în acest loc, în care știm sigur că Hristos s-a aflat și l-a vindecat pe slăbănog. **Părinții Bisericii au considerat însă scaldătoarea Vitezda ca fiind un chip al Bisericii.** Noi, cei botezați în numele lui Hristos, căci botezul este o a doua Vitezdă, nu trebuie să mergem la Vitezda să ne vindecăm, căci o avem în Biserică. Nu mai putem, de asemenea, să-i spunem lui Hristos: „Doamne, nu am om!”. Ponțiu Pilat l-a prezentat pe Mântuitorul poporului în timpul pătimirilor cu cununa de spini pe cap și le-a spus: „Iată Omul!” (Ioan 19, 5). De atunci, avem Om care să ne ajute, căci a trăit cele mai mari suferințe umane și le cunoaște personal, dar nu este simplu „Omul”, cum a crezut Pilat și mai marii iudeilor, ci Dumnezeu-Omul, Theos-Anthropos, cum ar spune Sfântul Justin de la Celie. Imnografia acestei duminici ilustrează acest adevăr, redând dialogul dintre Hristos și orb în modul următor:

„Eu pentru tine m-am făcut om; pentru tine m-am îmbrăcat cu trup, iar tu zici: Om nu am! Ridică-ți patul tău și umblă!” (Stihira slăbănogului, Litia).

Hristos pătrunde în cadrul Sfintei Liturghii prin Cuvântul Evangheliei și prin Sfânta Împărtășanie în veacul acesta, în mijlocul nostru și înlăuntrul nostru. Nu mai putem spune astfel, că nu avem om pentru a ne arunca în scaldătoare, căci îl avem pe Dumnezeu-Omul! Cuvintele Sale sunt vindecătoare, binecuvântarea Sa este mântuitoare, iar în Sfânta Liturghie viața Sa devine viața noastră. Această experiență are loc deplin când ne împărtășim cu Trupul și Sângele Său, ea fiind descrisă în mod deosebit de profund de Sfântul Nicolae Cabasila:

„Fiindcă îndată după împărtășanie trupul, sufletul și toate puterile noastre se înduhovnesc, atunci însemnează că trup se unește cu trup, sânge cu sânge și suflet cu suflet. Urmarea este că binele biruiește răul tot mai cu tărie, iar cele dumnezeiești stăpânesc peste cele omenești, sau, cum spune Sf. Pavel când vorbește despre înviere : «moartea este înghițită de viață» , iar mai departe: «de acum nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește întru mine». O! Ce taină copleșitoare! Cugetul lui Hristos se face una cu cugetul nostru, voia Lui, una cu

voia noastră, trupul și sângele Lui, una cu trupul și sângele nostru! Și atunci cât de puternic trebuie să fie cugetul nostru, când e stăpânit de cugetul lui Dumnezeu, cât de dârză voința noastră, dacă însuși Domnul o mână și cât de înflăcărat curajul nostru, când focul însuși se revarsă peste el!” (Sf. Nicolae Cabasila, Despre viața în Hristos, Cartea a IV-a).

Pr. Daniel Benga